

İstanbul'un Renkleri: İnsanın rengi, kültürüdür

İstanbul'un renkleri mor, yeşil ve mavi değil sadece, İstanbullu hemşerileri, sayıları çok azalmış olmasına karşın, Rumu, Yahudisi, Ermenisi, Levanteni, Polonyalı. Bu zenginlik günümüzde ne yazık ki sayıları çok azalan nüfuslarıyla kaybolmaya yüz tutuyor.

[Facebook'ta paylaş](#)[WhatsApp](#)[E-posta](#)[A](#) [A](#)**Yazgülü Aldoğan****04 Ocak 2021 Pazartesi, 06:00**

Abone Ol

[Google News](#)

Geçen yılın son günlerinde Malta Köşkü'nün bahçesinde küçük bir kalabalığa tanıtımı yapılan bir kitaptan bahsetmiş, daha sonra yazma sözü vermiştim. İBB Kültür AŞ'nin prodüksiyonu olan kitabın adı İstanbul'un Renkleri. Söz konusu renkler, erguvanın moru, manolyanın yeşili, Marmara'nın mavisi, Boğaz'ın hırçın dalgaları değil. İstanbul'un insanları! Bir şehrin rengi, insanları ve onların kültürü değil midir? İki kıtanın ayrıştığı İstanbul, tarihi boyunca farklı toplulukların, farklı dinlerin, farklı dillerin insanların gelip geçtiği, kalıp yerleştiği, büyüyüp çoğaldığı, kaçıp gittiği için azaldığı, ama iç içe yaşadıkları dönemlerin izlerini taşıyan bir şehir olmuş hep. İşte İstanbul'u İstanbul yapan güzelliklerden biri de bu: farklı insanları. İstanbul'u fethederek Fatih önadını alan Sultan Mehmed'in hoşgörüsüyle başlayan çok dinli hayatın zaman zaman sekteye uğrayan dönüm noktaları olmasına karşın İstanbul'un hemşerilerini konu alan kitabın yazarları da bu dinlerin temsilcileri. Saro Dadyan, Püzant Akbaş, Rinaldo Marmara, Ari Çokona, Sait Süsin, İvo Vedat Molinas ve Altan Öymen, Nazım Alpman, Mehmet Yüce, Cengiz Özkarabekir, Sevecen Tunç.

İSTANBUL VE ŞİİRLER

Cengiz Özkarabekir'in proje yönetiminde kitapta yer alan konular İstanbul'daki Ermeniler, Bulgarlar, Levantenler, Polonyalılar, Rumlar, Süryaniler, Yahudiler. Bu toplulukları anlatırken Altan Öymen İstanbul'u ve insanları şiirlerle anlatıyor, Mehmet Yüce, sporla, son sözü de Cengiz Özkarabekir ve Sevecen Tunç söylüyor. Bir kısmı bestelenmiş şarkıların güfteleri olmuş İstanbul'u anlatan şiirlerden en çok hangisini seversiniz? Heybeli'de her gece mehtapa çıkmayı mı, Kalamış'tan bir huzur almayı mı? Ben en çok "Ben bir ceviz ağacıym Gülhane Parkı'nda, ne sen bunun farkındasın, ne de polis farkında!"yı severim, Nâzım Hikmet tutkumdan ve Cem Karaca da ne güzel söyler! Şiirleri Altan Öymen anlatmış. İstanbul'un Bulgarlarını Saro Dadyan yazmış, Eminönü civarında yaşayan ve ticaretle uğraşan Bulgarların kentteki imzası, Balat'taki Demir Kilise. Aznavur'un projesinin hikâyesi çok uzun, yapımı da, üç yıl boyunca Viyana'da dökülen kilisenin parçaları 1895'te tamamlanarak İstanbul'a getirilip monte ediliyor. Artık çok azı burada ama yaşayan eserleri İstanbul'da. İstanbul'un Ermenileri'ni Püzant Akbaş kaleme almış. II. Mehmed tarafından Anadolu'dan getirilen Ermeniler İstanbul'da Samatya, Kumkapı, Gedikpaşa, Galata gibi semtlere yerleştirilip sanat ve zanaatla uğraşmış; özellikle Balyan ailesinin mimarları İstanbul'a Kuleli, Dolmabahçe Sarayı gibi çok büyük eserler bırakmış. Dünyaca ünlü fotoğrafçı Ara Güler'den de söz etmeden olmaz. Ermeniler İstanbul mutfağına da büyük katkılar yapmış. İstanbul'un en önemli renklerinden biri de Rumlar. Ari Çokona tarafından yazılan Rumlara kitapta ayrılan yer kattıkları değerler kadar uzun. Tarihteki yerlerinden bugünkü ağırlıklarına kadar, Patrikhane'den Pera Palas'a, Çiçek Pasajı'na, anlatılacak o kadar şey var ki ben sadece sizde merak uyandırıyorum! Gerisi kitapta.

OSMANLI KUCAK AÇMIŞ

İstanbul'un Yahudilerini İvo Vedat Molinas anlatmış. İspanya'dan kovulan Yahudilerin büyük kısmı gittikleri yerlerde de sıkıntı çekmiş ama Osmanlı kucak açmış onlara. Yavuz Sultan Selim'in doktoru Josef Hamon, sarayın doktorluğuna kadar yükselmiş. Yahudiler ticaretin yanında hekimlikte de ün yapmış. Fatih Sultan Mehmed, diğer cemaat üyelerine yaptığı gibi fetihten sonra Yahudileri de İstanbul'a davet ederek burada dinlerinde özgür ve işlerinde serbest kalmaları sözü vermiş. O gün bugündür huzurla yaşıyorlar diyemeyeceğim. Varlık Vergisi'yle başlayıp 6-7 Eylül Olayları'na ve sonrasında kanlı sinagog baskınlarına kadar yaşanan pek çok olay Rumlar ve Ermeniler gibi onların da çoğunun İstanbul ve Türkiye'den gitmesine neden olmuş, bugünkü sayıları ne yazık ki çok az. Geldiklerinde de çok küçük bir grup olan ve yerleştikleri köyde kalıp oraya isimlerini veren Polonyalıların Polonez Köyü ise Nazım Alpman'ın imzasını taşıyor. İstanbul'un kültür çeşitliliğini anlatan bu insanların içinde Dario Moreno'dan, Marc Aryan'a, Charles Aznavour'dan Hayko Cepkin'e, Lefter'den Şirinyan'a hepimizin tanıdığı sevdiği çok ünlü var. Kitapta sadece öyküler yok, çok da güzel, tarihi değeri büyük fotoğraflar var. Daha önce de Atatürk Fotoğraflarının Öyküsü kitabını sizinle buluşturduğumuz Kültür AŞ'nin tarihe ve değerlerimize ışık tutan kitapları İstanbul Kitapçıları'nda satılıyor. Baskı kalitesi de iyi.